

половина XVII ст.: 36. док. — К., 1975. — Док. 48. — С. 80—82; Док. 53—54. — С. 87—89; Док. 62. — С. 97—98; Док. 76—77. — С. 128—133; Док. 79. — С. 134—135; Исаевич Я. Д. Преємники первопечатника. — М., 1981. — С. 30—36; Грушевський М. С. Історія України-Руси. — К., 1994. — Т. 5. — С. 568—570; Огієнко І. І. Історія українського друкарства. — К., 1994. — С. 164—171.

Архіви: НБУВ. ІР, ф. І, од. зб. 2319—Б; ф. VI, од. зб. 3523; ф. XVIII, од. зб. 24—25; од. зб. 39; од. зб. 407; од. зб. 444.

Іконографія: УЗЕ. — Львів, 1931. — Т. 1. — С. 222; ЕУ: Словникова частина. — Львів, 1993. — Т. 1. — С. 84.

Л. Г. Рева.

БІДНОВ Василь Олексійович (псевд. і крипт. — В. Степовий, В. Широчанський; К.; 2.01.1874, с. Широке Херсонського пов. Катеринослав. губ., тепер райцентр Дніпроп. обл. — 1.04.1935, Варшава, похований на православному кладовищі) — історик, архівіст, археограф, краєзнавець, громад. діяч.

Н. у сім'ї заможних селян. Дружина — Любов Євгенівна Біднова (дівоче — Жигмайло), учителька, письменниця, громад. діячка; під час сфальсифікованого процесу "Спільки визволення України" (1930) була засуджена.

Поч. освіту здобув у земській школі в с. Широкому, 1889 закінчив Херсон. духовне уч-ще, 1896 — Одес. духовну семінарію, 1902 — Київ. духовну академію, де студіював церк. історію під керівництвом проф. М. І. Петрова. З 1896 — учитель церковнопарафіяльної поч. школи та законоучитель земських шкіл у Миколаєві. 1902—03 викладав історію в Астраханській духовній семінарії, з липня 1903 — помічник інспектора і викладач Катеринослав. духовної семінарії. Катеринослав. період був найпліднішим у творчості Б., він успішно поєднував викладацьку роботу з наук. та громадсько-просвітницькою діяльністю. Досліджував історію церкви, історію запорозького козацтва та історію Катеринослава. Пріоритетним було вивчення історії православної церкви в Україні взагалі й на Катеринославщині зокрема. У 1908 в Катеринославі видано монографію "Православна церква у Польщі та Литві (по Volumina Legum)", яку Б. захистив як магістерську дисертацію (1909). У книзі досліджується історія православної церкви на землях України, що входили свого часу до складу Великого князівства Литовського та Речі Посполитої, роль козацтва як захисника православної віри. Разом з А. Синявським, Д. Дорошенком, В. Ма-

шуковим, Я. Новицьким, Д. Яворницьким Б. був одним з найактивніших діячів Катериносл. вченої архівної комісії (1906—1909 — секретар цієї комісії), досліджував місцеві архіви, передусім консисторський, губернського правління та Самарського Пустинно-Миколаївського військ. монастиря, внаслідок чого на сторінках “Летописи” комісії (ЛЕУАК) було надруковано понад 30 його статей (огляди архівних збірок, публікація знайдених документів, історіографічні розвідки). Б. — фундатор катериносл. єпархіального церковно-археологічного к-ту (1911), член полтав. історико-археологічного к-ту, Укр. наукового т-ва у Києві, церковно-істор. і археологічного т-ва при Київ. духовній академії, почесний член ради музею ім. О. Поля у Катеринославі. Разом з дружиною стояв біля витоків катериносл. т-ва “Просвіта” (писар, член ради, голова), друкувався в її органі — часописі “Дніпрові хвилі” (1910—13); належав до ТУПу. Після повалення царату Б. очолив відроджену катериносл. “Просвіту”, редагував “Вісник катеринославського товариства «Просвіта»” (1917), укр. відділ газ. “Наше життя”, керував у Катеринославі пед. т-вом, укр. пед. курсами, читав лекції з історії України на курсах українознавства, видавав популярні книжки з історії України. З жовтня 1918 — екстраординарний професор історії укр. церкви історико-філол. ф-ту Укр. державного ун-ту у Кам’янці-Подільському, з січня 1919 — декан богословського ф-ту цього ун-ту,

член комісії з перекладу Біблії на укр. мову, голова Укр. пед. т-ва, голова Кирило-Мефодіївського братства, член кам’янець-подільської філії Укр. нац. союзу та кам’янецької громади партії соціалістів-федералістів. У листопаді 1918 брав участь у повстанні проти гетьманського уряду. Наприкінці 1920 разом з сином Арсеном опинився в Польщі, був інтернований, перебував у таборі в Ланцутові, де 1921 разом з ін. вченими заснував Нар. ун-т, був його ректором. У таборі в Шипьорні був одним з видавців “Релігійно-наукового вісника”. З осені 1921 до весни 1922 викладав історію церкви у Кременецькій духовній семінарії. Влітку 1922 разом із сином Арсеном виїхав до Чехо-Словаччини, де до 1928 був професором історії укр. церкви УВУ в Празі, Укр. пед. ін-ту ім. М. Драгоманова та Укр. госп. академії у Подєбрадах. Один з ініціаторів створення в Празі Укр. історико-філол. т-ва (1923), його секретар (1923—29), член т-ва укр. культури, член управи музею визвольної боротьби України, співпрацював з НТШ у Львові. У 1929—35 — професор богословського ф-ту Варшавського ун-ту, секретар комісії для перекладу Біблії на укр. мову, співробітничав у часописах “Елпіс”, “Духовний сіяч”. В еміграції головну увагу приділяв історіографічним дослідженням, працював над книгою “Історики Степової України”.

Тв.: Столетний юбилей Екатеринославской духовной семинарии (1804—1904). — Катерино-

слав, 1904; Последний кошевой Запорожья П. И. Калнышевский // ЛЕУАК. — 1904. — Вып. 1; Православная церковь в Польше и Литве (по Volumina Legum). — Екатеринослав, 1908; Краткие сведения об архиве Самарского Пустынно-Николаевского монастыря // ЛЕУАК. — 1908. — Вып. 4; Материалы для истории церковного устройства на Запорожье: Из архива Екатеринославской духовной консистории // Там же; Преосвященный Феодосий, епископ Екатеринославский и Таганрогский, и его труды по истории Екатеринославщины // Там же. — 1910. — Вып. 6; Документы, относящиеся к истории Екатеринославской духовной семинарии // Там же. — 1912. — Вып. 8; Материалы для истории колонизации бывших запорожских владений // Там же. — 1913. — Вып. 9; До історії Задунайської Січі // Україна.

1914. — Кн. III; К истории бывших запорожских старшин и козаков // ЛЕУАК. — 1915. — Вып. 10; Запорозький зимівник. — Черкаси, 1918; Дніпрові пороги. — Катеринослав, 1919; Що читати в історії України. — Кам'янець-Подільський, 1919; Катеринослав, 1920; Церковна справа на Україні.

Тернів, 1921; “Устное повествование запорожца Н. Л. Коржа” та його походження і значіння. — Прага, 1925; Аполлон Скальковский як історик Степової України // Науковий ювілейний збірний Українського університету в Празі, присвячений проф. Т. Г. Масарикові. — Прага, 1925. — Ч. I; Церковна анатема на гетьмана

Івана Мазепу // Мазепа. — Варшава, 1938. — Т. 2. — Бібліографія праць Б. містить 114 позицій.

Лит.: Пам'яті професора Василя Біднова. — Прага, 1936; Біднов Василь // ЕУ: Словникова частина. — Львів, 1993. — Т. 1; Мищик Ю. А. Д. І. Яворницький і В. О. Біднов // Великий подвижник. — Дніпропетровськ, 1991; Ульяновський В. І. В. О. Біднов // УІЖ. — 1992. — № 10—11; “Найдорожче для мене зосталося там, коло Вас ...”: Листи Василя Біднова до Дмитра Яворницького / Передм., публ. та коментар Ю. Мищика, С. Абросимової // Київська старовина. — 1993. — № 2; Ульяновська С., Ульяновський В. Автори “Української культури” // Українська культура: Лекції / За ред. Дмитра Антоновича. — К., 1993; Абросимова С. Людина духу та вищих, небуденних вимог: Життя і творчість Василя Біднова // Монастирський острів. — 1994. — № 2; Козленко О. На чужині // Вісник Широчанської районної ради народних депутатів. — 1994. — 5 лип.

Архіви: ЦДАВО України, ф. 4465, оп. 1, спр. 394—400; ЦДІАЛ, ф. 309, оп. 1, спр. 1092; Дніпропетровський історичний музей. ВР, ф. 10, оп. 1, спр. 955; ф. 23, спр. 65.

Іконографія: фото В. Біднова поч. ХХ ст. // ЕУ: Словникова частина. — Львів, 1993. — Т. 1.

С. В. Абросимова.

БЛЯШІВСЬКИЙ Микола Федотович [Тодотович; крипт. і псевд. — Б., Б. Н., Н. Б.; М. Кня-